

Խ Մ Բ Ա Գ Ր Ա Կ Ա Ն

ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՀՈԳԵՎՈՐ ՃԵՄԱՐԱՆԸ

Եպտեմբեր ամսի առաջին օրերին, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի Հոգևոր Ճեմարանը նորից իր դռները բացեց մեր ժողովրդի հոգևոր ծառայության նվիրված ուսումնատենչ և եկեղեցական հոգիների առաջ՝ նրանց բաշխելու համար հավատ, գիտություն և հայոց պատմության շունչն ու ոգին:

Հոգևոր Ճեմարանի 1958—1959 ուսումնական տարին բացվեց աղոթիով ու խնկով, հայրապետական օրհնությամբ և մաղրանքներով, որպեսզի Տերը իր աստվածային շնորհներով անեցնի և պտղաբեր դարձնի Ճեմարանի հոգևոր-իմացական հունձը, «ընդ միոյ երեսուն, ընդ միոյ վարսուն և ընդ միոյ հարիւր»:

Վեհափառ Հայրապետի բարեհաճ կարգադրությամբ և Հոգևոր Ճեմարանի վերատեսչության ջանքերով Ճեմարանը 1958—1959 ուսումնական տարին դիմավորում է նախորդ տարիներից ավելի կազմակերպված և նախապատրաստված:

Հոգևոր Ճեմարանի ուսումնական պլանում, Վեհափառ Հայրապետի ցուցումներով և բեղադրությամբ, շատ լայն տեղ է հատկացված կրոնական, եկեղեցագիտական, աստվածաբանական և հայագիտական առարկաներին:

Մասնագիտական առարկաներին զուգընթաց մեծ ուշադրություն է դարձվել նաև հանրակրթական առարկաների վրա, հատկապես լեզուների՝ գրաբարի, աշխարհաբարի, ռուսերենի, ֆրանսերենի և անգլերենի:

Կազմված և վերանայված ուսումնական պլանի համաձայն, Հոգևոր Ճեմարանը տարեցտարի մոտենում է իր անվաճ արժանի

հոգևոր-իմացական, ուսումնական բարձրության, իր պատվավոր դերը կատարելով Մայր Աթոռի կյանքում, իր կոչման և պարտականության գիտակից, բազմակողմանիորեն զարգացած, հավատավոր և հայրենասեր հոգևորականություն պատրաստելու գործում:

Հոգևոր Ճեմարանը Վեհափառ Հայրապետի սրտին ամենամոտ և հայրական գուրգուրանքի արժանի հաստատությունն է, որի գոյության և նպատակների հետ՝ Հայ եկեղեցու վերականգնման, զորացման և կազմակերպման աշխատանքներում, վարդապույն հույսեր է կապել Նա, մանավանդ այսօր, երբ մեր եկեղեցին անցկացնում է իր տազնապալի շրջաններից մեկը:

Վեհափառ Հայրապետը Հոգևոր Ճեմարանի առաջ դրել է նոր խնդիրներ, որոնց կատարումը պահանջում է սխտեմատիկ աշխատանք, եռանդ և նվիրում:

ՄԱՅՐ ԱԹՐՈՒ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻԸ ԳՆՈՒԽՆ Է ՄԵՐ Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՆ, ԵՎ ԱՆ ԻՐ ԶԻՆՎՈՐՅԱԼ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹՅԱՄԲ ԵՎ ԻՐ ՀՈԳԵՎՈՐ ՃԵՄԱՐԱՆՈՎ ՊԵՏՔ Է ԴԱՌՆԱ ԿԵՆՍԱՏՈՒ ՓԱՐՈՍ, ՕՐԻՆԱԿ, ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԵՎ ՆԵՐՇՆՁԱՐԱՆ ՀԱՄԱՅՆ ՀԱՅ ՀՈԳԵՎՈՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒԴԻՆ»:

Վեհափառ Հայրապետը հանդիսավոր առիթներով և ընդհանրապես Հոգևոր Ճեմարանի ուսանողության ուղղած հայրական իր խոսքերի մեջ շեշտը դրել է մանավանդ ուսանողության բարոյական նկարագրի կազմության և հոգևոր դաստիարակության կարևորության վրա:

ՄԵՐ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻ ՎԵՐՋԻՆ ՏԱՐԻՆԵՐՈՒ ՏԱԳՆԱՊԸ ԱՄԵՆ ԲԱՆԵ ՈՒԱՋ ՏԱԳՐԻՆԵՐՈՒ

ՆԱԳՆ Է ՄԵՐ ՀՈԳԵՎՈՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀՈԳԻՎՈՐ-ՐԱՐՈՅԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻ. ԵՎ ՀԵՏԵՎԱՆՔԸ ԱՌԱՔԵՆՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԸ ՊԱԿԱՍԻՆ: ԵՎ ՎԵՏԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱԿԵՍԻ ԳԱՆԿՈՒՄ ԵՐ ԱՅՈՐ ՀՈԳԼՈՐ ԾԵՄԱՐԱՆՈՒՄ. ԻՐ ՆԱՅԺԱԾԻ ԽԱՆ ԵՎ ԱՌԱՅՆՈՐԴՈՐՅԱՆ ՆԵՐԲԵ, ԿԱՍԱԿ ԱՌԵՐ, ԱՌԵՐ ԵՎ ԿԱԳՄԱԿԵՐԱՎԻ ՄԻ ՇԱՐՄԻԱՐԱՆՈՐԿՈՒՄ. ՀՈԳԼՈՐ ԾԵՄԱՐԱՆԻ ԳՐԱՍԵՊԱՆՆԵՐԻԳ ՍԿԱԾ. ԳՐԱՌ ԽՐՈՒՄ ԿԱՏԿԵՐԻ ԵՎ ՆՈՒՆՈՐԱՆՆԵՐ, ՈՐԱԿԱԳԻ ՆՐԱՆԲ ՎԱԴՐ. ՈՐԱԿԱՌԱՐԱԳԱՌ ՈՐԴԻՆԵՐ. ՄԱՅՐ ԱՐՈՒԻ ՄԻԱՐԱՆՆԵՐ ԵՎ ԿԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՍՊԱՍԱՎՈՐՆԵՐ. ԶԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ԻՐ ՄԵԾ ԳՈՐԾՐ:

Հոգևոր ճեմարանի նկատմամբ Վեհափառ Հայրապետի ցուցաբերած այս ջերմ հոգատարությունը պարտավորեցնում է ուսանողներին՝ համառ աշխատանքով, ջանասիրությամբ և օրինակելի վարքով արդարացնել վեհափառ Հայրապետի բարձր վստահությունը, տիրուպետել խոր գիտելիքների, սիրել մանավանդ ԱՅՆ ՍՈՒՐԻ ԳՈՐԾԸ, որի համար նրանք՝ Եկեղեցի Մայր Արքայ, դառնալու Հայ Եկեղեցու գլխավորներ, գրանցված հավատով, գիտությամբ և հայ ժողովրդին ծառայելու սպանելի գիտակցությամբ:

Հոգևոր ճեմարանում անցնող ուսումնական շարունակում ձևով և բովանդակությամբ ուսման որակի բարձրացման, ուսանողության գիտակցական կարգապահության ամրապնդման, կրթական դաստիարակության խորացման և բարոյական նկարագրի կերտման աշխատանքներում:

Այդ զեղեցիկ և խոստովանալից արդյունքների մեջ Վեհափառ Հայրապետի կենդանի օրինակից և զեկավարությունից հետո, իր արժանի բաժինն ունի նաև վերատեսուչ զեհաճուհի Տ. Հայկազուն Եպիսկոպոս Արքահայր, որը, ինչպես հայտնի է, մի տարի առաջ, Վեհափառ Հայրապետի հրավերի սիրով ընդունված, Եկեղեցի Մայր Արքայի վերատեսուչ Հոգևոր ճեմարանի, և այնքան ձեռնհասորեն և իրեն հատուկ անձնավորությամբ ղեկավարեց Հոգևոր ճեմարանը, Եղբայրական գործակցությամբ Մայր Արքայի և Երիտասարդ միաբան, փոխ-տեսուչ հոգևորներ Տ. Մեսրոպ վարդապետ Անարյանի, որը նույնպես իր խանդավառ սիրտն է դրել Հոգևոր ճեմարանի աշխատանքների մեջ, դասախոսական ամբողջ կազմի անձնավոր աշխատանքի կողմից:

Սեպտեմբերի 1-ին Հոգևոր ճեմարանում սկսվեցին 1958—1959 ուսումնական տարվա ընդունելության բնորոշումները: Այդ օրը ևս ճեմարանի բակը լիքն էր նորեկ աշակերտներով: Վերատեսչության սեղանի վրա կար ավելի քան 36 դիմում: Այս տարի ճեմարանը ընդունվեցին 20 նոր ուսանողներ, որոնք ընդունելության բնորոշումները հայոց լեզվից,

հայ ժողովրդի պատմությունից, ռուսաց լեզվից և երաժշտությունից հաջող հանձնելուց հետո, վերատեսչի և փոխ-տեսչի առաջնորդությամբ անմիջապես ներկայացվեցին Վեհափառ Հայրապետին՝ նրա հայրապան օրհնությունը ստանալու համար ուսումնական նոր տարվա սեմին:

Այս տարի Հոգևոր ճեմարանի ուսանողության ընդհանուր թիվն է 65, բաժանված 3 դասարանական (միջնակարգ) և երեք լսարանական (բարձրագույն) բաժինների:

Սեպտեմբերի 8-ին Հոգևոր ճեմարանում նորից հնչեց դասավանդությունների առաջին զվարթ գանգը և «ի կողմանց և ի զառառաց Հայաստան աշխարհի» Եկեղեցի և նոր ուսանողությունը գլուխ խոնարհեց «Ի ԲԱՅՆԱԿ ԱՂՐԻԻՆ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ», Բանգր, ինչպես և դարձավ Ս. Սահակ-Մեսրոպյան շրջանին, նույնպես նաև այսօր Ս. Էջմիածնի հովանու տակ, «յԱրարատեան սալաթի ԲԵՂ-ԽԵՑԻՆ ՀԱՅՈՅ ՇՆՈՐՀ ՊԱՏՈՒԹՅԱՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ», ինչպես գրում է սահմանից Կոչում:

Ս. Լուսավորչի ու Ս. Սահակի լույս հավատք, Ս. Մեսրոպի անմահ տառերը, Նարեկացու կենդանի ոգին, Շեքսպիրի Բալզամիսի Բանար և Տարեալու Նախանձախոսությունը կարողանալ են իրենց հոգևոր ազդեցությունն ու պայծառացումը՝ Հոգևոր ճեմարանի ուսանողներին այսօր էլ հոգեզարդելու և պսակելու համար Լուսավորչի շնորհներով և գիտությամբ, և մեր Եկեղեցուն և ժողովրդին ծառայելու անձնուրաց առաքինությամբ:

Մեծ է եղել և շարունակում է մեծ մեծ նաև այսօր մեր ազգային-եկեղեցական տարեգրության, մշակույթի պատմության մեջ հոգևոր նեմարանների, բնածայրանների, ժառանգավորաց վարժարանների, դպրեվանդանների դերը առհասարակ: Անցյալում հոգևոր նեմարանները կատարել են հայ կյանքում մշակույթի-լուսավորական խոշոր աշխատանք: Հոգևոր այդ կենտրոններում սովորել և պատրաստվել են մեր Եկեղեցու պատմության լուսավոր ղեմերը և հայ մշակույթի անմոռաց Երախտավորները: Էջմիածին, Դիլի, Տարե, Սահակին և Հաղբատ, Նարեկ և Կլաճոր, Կարմիր վանք և Սիս, Աղբամար, Նուսահեմ և Արմաշ և այլ հոգևոր կենտրոնների անմոռաց անունները վաղուց անցել են արդեն մեր մշակույթի պատմության մեջ որպես հոգևոր-իմացական լուսավորության կենտրոններ:

Այսօր Երեմիայի այդ լույսի և հավատի բազմաթիվ կենտրոններից մնացել են միայն չորսը՝ Ս. Էջմիածնի Հոգևոր ճեմարանը, Կիլիկիո Կարողիկոսության Դպրեվանդան, Նուսահեմի Հայոց Պատրիարքության Ժառանգավորաց վարժարանը և Թուրքիո հայոց Պատրիարքության Դպրեվանդան՝ Կոստանդնուպոլսում:

սում, ուր դաստիարակվում և պատրաստվում են մեր այսօրվա կարիքների համար Հայաստանյայց եկեղեցու հոգևոր սպասավորները:

Ս. էջմիածնի Հոգևոր ճեմարանը զոյություն է ունեցել Լուսավորչի օրերից: Ս. էջմիածինը, հին Վաղարշապատը, շատ հեռուց եղել է հայ ժողովրդի կրոնական կենտրոնը: Վաղարշապատ մայրաքաղաքում էր նստում Կարողիկոսը: Այնտեղ էր նաև առաջին քրիստոնյաների հոգևոր դպրոցը աշակերտների մեծ խմբերով:

Մեր այսօրվա Հոգևոր ճեմարանը սակայն ուղղակի շարունակությունն է ժԹ դարի 90-ական թվականներին Ս. էջմիածնում հիմնված Դևոբանդի ճեմարանի, որը շատ կարևոր դեր է կատարել հայ ժողովրդի պատմության վերջին հիսնամյակում: Դևոբանդի ճեմարանը տվել է եկեղեցուն ոչ միայն բարձր և հայրենասեր հոգևորականության հրաշալի մի սերունդ, այլ նաև տվել է Ազգին բազմաթիվ գիտնականների, բանաստեղծների ու հասարակական գործիչների մի սերունդ:

Մեր օրերում ևս, Վեհափառ Հայրապետի ցանկությունն է եղել՝ որ և ցանկությունն է ողջ հավատացյալ ժողովրդի՝ Ս. էջմիածնի Հոգևոր ճեմարանի միջոցով, հավատավոր և նվիրված եկեղեցականների պատրաստությամբ, Մայր Աթոռ Ս. էջմիածինը և Հայ եկեղեցին դարձնել շնչող, կենդանի մի հոգևոր մշակութային հաստատություն:

Հոգևոր ճեմարանը արդեն քնակոխել է իր գոյության 14-րդ տարին և պատվով է կատարել իր պարտքը Մայր Աթոռի նկատմամբ և արդարացրել է Վեհափառ Հայրապետի և

հայ հավատացյալ ժողովրդի ակնկալությունները, ժողովուրդ՝ որը երբեք չի խնայել իր յուրան՝ վառ պահելու համար մեր հավատի և յույսի օջախ Ս. էջմիածինը և նրա Հոգևոր ճեմարանը:

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԲԱՐԵԱՍՏԻԿ ԳԱՀԱՅԱՆՈՒԹՅԱՄԲ, ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԵՎ ՄԱՅՐԱԹՈՒ Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԱՌԱՋ ԲԱՑՎԵԼ Է ՀՈԳԵՎՈՐ ԶԱՐԹՈՆՔԻ. ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՎԵՐԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ՄԻ ՆՈՐ ՈՒ ԼՈՒՍԱՎՈՐ ՇՐՋԱՆ:

ՀՈԳԵՎՈՐ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ԳՈՅՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՀԱՐԱՏԵՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԱՆԱՎԱՆԴ, ՇԱՏ ՄԵԾ ԵՐԱՇԽԻՔ Է ԱՅԴ ԶԱՐԹՈՆՔԸ ԱՎԵԼԻ ԱՄՈՒՐ ՀԻՄՔԵՐԻ ՎՐԱ ԴՆԵԼՈՒ ԵՎ ԷՂԱՎԵԼԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ԴԱՐՁՆԵԼՈՒ ՏՆՍԱԿԵՏԻՑ:

1955 թվականի սեպտեմբերին Ս. էջմիածնում գումարված Ազգային-եկեղեցական ժողովում Հոգևոր ճեմարանի նյութական ապահովության համար եղած խանդավառ ու հանդիսավոր խոստումները, ի մեծ ուրախություն Վեհափառ Հայրապետի, հետզհետե վերածվում են կենդանի գործի, կատարվում են ստանձնված պարտավորությունները, լինում են նոր նվիրատվություններ, որոնք լավագույն գրավականն են դեպի Ամենայն Հայոց շինարար և գործույն Հայրապետը ունեցած հայ ժողովրդի սիրտ, հավատարմության և նվիրվածության:

Այսօր Ս. էջմիածինը ունի բոլոր հնարավորությունները իսկապես դառնալու համազգային, հոգևոր կենտրոնը հայության, իր զինվորյալ միաբանությամբ, Հոգևոր ճեմարանով, մամուլով և տպարանով, հայ հավատացյալ ժողովրդի անբեկանելի հավատով, Հայրենի երկրի ազատ պայմաններում:

